

Список використаних джерел:

1. Rohov H., Kolodiziev O., Shulga N., Krupka M., Tetiana Riabovolyk T. Factors affecting the dividend policy of non-financial joint-stock companies in Ukraine. *Investment Management and Financial Innovations*. 2020. Vol. 17(3). P. 40-53. doi:10.21511/imfi.17(3).2020.04.
2. Ha J., Kose M. A., Ohnsorge F. Understanding inflation in emerging and developing economies, Working Paper. 2019. No. 1902, Koç University-TÜSİAD Economic Research Forum (ERF), Istanbul.

JEL Classification: G21; Q01

Єгоричева Світлана Борисівна

*д.е.н., професор кафедри фінансів, банківського бізнесу та оподаткування
Національного університету «Полтавська політехніка
імені Юрія Кондратюка»
м. Полтава, Україна*

УЧАСТЬ УКРАЇНСЬКИХ БАНКІВ У РЕАЛІЗАЦІЇ КОНЦЕПЦІЇ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Засади сталого розвитку були офіційно проголошені у 1992 році на Міжнародній конференції з довкілля і розвитку у Ріо-де-Жанейро, де йшлося про необхідність гармонійного поєднання двох цілей: забезпечення якісного довкілля та найповнішого задоволення потреб людей за рахунок стабільного тривалого розвитку економіки. У 2015 році ООН прийняла сталий розвиток за основу програми своєї діяльності до 2030 року й визначила сімнадцять Цілей сталого розвитку (ЦСР), які конкретизуються у 169-ти завданнях й відображають такі сфери дій, як люди, планета, процвітання, мир і партнерство.

Вже у 1992 році у рамках Програми ООН з навколишнього середовища (ЮНЕП) була ухвалена Заява фінансових інститутів щодо навколишнього середовища та сталого розвитку [1]. Концепція сталого розвитку суттєво вплинула на наповнення змісту соціальної відповідальності банківського бізнесу, яка зараз розуміється як відповідальність за вплив його рішень і дій на суспільство саме в аспекті сприяння сталому розвитку, здоров'ю та добробуту людей. У вересні 2019 року був підписаний аналогічний документ саме для банківського сектора – Принципи ООН з відповідального банкінгу, де підписанти зобов'язувалися узгодити свої бізнес-стратегії та практики з цілями сталого розвитку та цілями Паризької кліматичної угоди [2].

Аналіз змісту ЦСР приводить до висновку, що банки мають можливість більшою чи меншою мірою сприяти реалізації практично їх всіх. Це може відбуватися як у процесі їх основної діяльності, так і при врахуванні інтересів стейкхолдерів у рамках КСВ. Утім, на початку 2010 років ще констатувалося, що «в Україні принципи сталого розвитку не набули активного впровадження навіть серед

провідних найбільших банків» [3]. На даний час ситуація, безумовно, покращилася, проте залишається суттєва нерівномірність участі у цих процесах як окремих банків, так і груп банків за класифікацією НБУ.

Насамперед, звертає на себе увагу пасивність українських банків щодо приєднання до міжнародних ініціатив у сфері сталого розвитку. Так, тільки Укргазбанк з 2019 року є учасником ініціативи «Принципи відповідального банкінгу», а Альфа Банк та ПУМБ є учасниками Глобального договору ООН, який передбачає, що компанії мають проводити свою діяльність з урахуванням ЦСР та на основі десяти універсальних принципів етики бізнесу.

Аналіз вебсайтів ряду вітчизняних банків (чотирьох банків з державною участю, п'яти банків іноземних банківських груп та п'яти банків з приватним капіталом) засвідчив наявність суттєво різної за змістом та обсягами інформації, пов'язаної з імплементацією концепції сталого розвитку в їх діяльність. Окремі розділи з цієї проблематики є лише на сайтах таких банків, як: Укргазбанк, який позиціонує себе екобанком та дотримується інноваційної бізнес-моделі «зеленого» банківництва; Укрексімбанк, що активно фінансує сталу енергетику та широко впроваджує ековідповідальність; ПУМБ, який чітко визначає пріоритетні для нього цілі політики сталого розвитку, Альфа Банк та Укрсиббанк, які відомі своєю активною позицією у сфері КСВ. Ряд банків надає відомості про діяльність у сфері сталого розвитку у звіті про управління або у річному звіті (Ощадбанк, Приватбанк, Креді Агріколь Банк, Райффайзен Банк Аваль, ОТП Банк). У таких банків, як Універсал Банк, Південний, Таскомбанк, Мегабанк, відповідна інформація практично відсутня.

Безумовно, найбільший внесок у досягнення ЦСР вітчизняні банки здійснюють через кредитування, насамперед, суб'єктів господарювання: агрокредитування (цілі 2); кредитування проектів, пов'язаних з енергоефективністю й збереженням ресурсів (цілі 6, 7, 11, 12, 14); кредитування розширення та модернізації виробництва, транспортної інфраструктури (цілі 8, 9); кредитування мікро-, малого та середнього бізнесу (ММСБ) (цілі 1, 2, 8).

Так, на кінець 2019 року кредитний еко-портфель Укргазбанку складала 450 проектів на загальну суму 22 млрд. грн. Укрексімбанк вже профінансував понад 300 субпроектів промислової енергоефективності та відновлювальної енергетики за рахунок ресурсів МФО в обсязі більше 500 млн. дол. США. Ощадбанком було профінансовано проектів будівництва об'єктів альтернативної енергетики на суму 282 млн. євро. Досліджувані банки пропонують широку лінійку кредитних продуктів для агровиробників, особливостями яких є тривалий термін (до 5 років), адаптація графіків погашення до сезонності виробництва, можливість використання переваг партнерських програм. Зацікавленість клієнтів викликає продукт ОТП Банку «ОТП Агро Фабрика», що передбачає відкриття кредитної лінії під заставу фінансової аграрної розписки.

Варто зазначити, що у своїх кредитних програмах банки активно пропонують саме інвестиційні кредити (терміном до десяти років), що надзвичайно потрібно товаровиробникам. Програми фінансового лізингу обладнання, транспортних

засобів, сільськогосподарської техніки пропонуються Приватбанком, Укргазбанком, ОТП Банком, Альфа Банком та ін.

Кредитування суб'єктів ММСБ, що працюють у різних галузях, заходиться у центрі уваги таких банків, як Ощадбанк та Приватбанк. Вже деякий час Ощадбанк реалізує програму «Будуй своє», яка передбачає лояльний підхід до забезпечення, надання спрощеного пакету документів, індивідуальний підхід до позичальників, а також здійснення консультування щодо ведення бізнесу. Аналогічний проект – «Країна успішного бізнесу» (КУБ), що позиціонується як бізнес-інкубатор, запроваджений Приватбанком. Ці ж банки пропонують ОСББ й фізичним особам кредити на енергомодернізацію будівель.

Соціальна відповідальність вітчизняних банків, що виступає у різноманітних формах, також сприяє досягненню цілей сталого розвитку: програми корпоративної благодійності та залучення до них клієнтів (цілі 1, 3); робота з підвищення фінансової грамотності населення, співпраця з закладами вищої освіти (ціль 4); умови праці та розвиток персоналу (4, 10). Практично кожен з аналізованих банків має власні багатоцільові благодійні програми, серед яких програма “We Care!” Креді Агріколь Банку, благодійний фонд ПриватБанку «Допомагати просто!», проекти «Срібна монетка», «Жити – означає рухатися», «Світ на дотик» Укрсиббанку, програми допомоги медичним закладам Райффайзен Банк Аваль й Альфа Банку тощо.

Вже декілька років, як українські банки активно підключилися до реалізації завдання підвищення фінансової грамотності населення. Популярністю у дітей та молоді користуються: рубрика #яумамифінансист на YouTube каналі Ощадбанку, «Школа юного банкіра» Укрсиббанку, програма фінансової грамотності “Teens Academy” Райффайзен Банк Аваль. Для дорослих призначені програма «ПУМБ – ваш фінансовий гід онлайн» у соцмережах й журнал з фінансової грамотності «Народний банкір». Крім того, ПУМБ ініціював створення спецпроєкту «Обдури шахрая» на сайті Obozrevatel.com та онлайн курс «Просто про гроші» на платформі Prometheus. Важливо відмітити, що вітчизняні банки є найбільш активними суб'єктами національної системи фінансового моніторингу, що підтримує досягнення цілі 16 – мир, справедливість та сильні інституції.

Отже, можна зробити висновок, що в сучасних умовах українські банки, насамперед, з державною участю та іноземних банківських груп, різнобічно спрямовують свою діяльність на реалізацію концепції сталого розвитку. Одночасно, залученість банків з приватним капіталом, крім, зрозуміло, ПУМБ, у досягнення ЦСР є майже непомітною. Перспективними поки що сферами для банків залишаються ціль 5 (Гендерна рівність), з точки зору створення спеціальних продуктів для підтримання економічної активності жінок, та ціль 17 (Партнерство заради сталого розвитку), що передбачає активізацію участі вітчизняних банків у фінансуванні проєктів публічно-приватного партнерства.

Список використаних джерел:

1. UNEP Statement by Financial Institutions on the Environment & Sustainable Development. URL: <https://www.unepfi.org/> (accessed 11 March 2021)
2. Principles for Responsible Banking. UN Environment Program – Finance Initiative. URL: <https://www.unepfi.org/banking/bankingprinciples/>.
3. Гуляєва Л. Впровадження принципів сталого розвитку у банківському секторі економіки України. *Вісн. Київського національного ун-ту ім. Тараса Шевченка. Економіка*. 2010. № 119. С. 63-67.

JEL Classification: G21

Alekseyenko Lyudmyla

*Dr. Sc. (Econ.), Professor, Head of the Department of Management and Administration,
Ivano-Frankivsk Research and Development Institute of Management,
West Ukrainian National University
Ivano-Frankivsk, Ukraine*

Tulai Oksana

*Dr. Sc. (Econ.), Professor of the Department of Finance
named after S. I. Yuriy,
West Ukrainian National University
Ternopil, Ukraine*

BANKS OF CHINA: THE CHOICE OF DEVELOPMENT STRATEGY IN THE CONDITIONS OF “DOUBLE CIRCULATION” MODEL

In China, the banking system must ensure the stable functioning of the country's economy as a whole, and the strategic vectors of its development must take into account the priorities of economic policy “China 2030– building a modern, harmonious and creative society”. The global economic leadership of the People's Republic of China in the near future determines the megatrend - the model of export-oriented economy. It involved 2,000 scientists, engineers and company executives, who have been brought together in a strategic research team to identify critical issues and find development opportunities in the 20 major areas of China's greatest importance, including banking.

In order to achieve macroeconomic stability and form stable financial systems in the conditions of changing world market conditions, developed economies continue to implement an adaptive monetary policy to strengthen the economic recovery, as the credit market is characterized by low activity in the face of inflationary expectations. Countries with external surpluses pursue their own monetary policies and do not have significant budgetary problems, but continue to take steps to intensify adaptive credit policies and strengthen the exchange rate to maintain domestic balance and rebalance global demand. Countries with external deficits are tightening fiscal and monetary policies, allowing some